

3. Лютецкий А. Школы Н.Н. Неплюева как пример самобытного воспитания / А. Лютецкий // Знамя. – М. : Типография Борисенко, 1900. – 23 с.
4. Неплюев Н.Н. Трудовое братство и школы его / Н.Н. Неплюев. – С.-Петербург: Типография В. Тиханова, 1900. – 125 с.
5. Прокопович П.І. Вибрані твори : у 3 т. / П. І. Прокопович; ред. кол. : В.М. Корж (координатор проекту) [та ін.]. – Х. : Фактор, 2012. Т 3. : Про школу бджільництва П.І. Прокоповича. – 2012. – 351 с.
6. Прокопович П.І. О заведении в Батурине школы пчеловодства / П. И. Прокопович // Земледельческий журнал. – 1828. – №22. – С. 165-167
7. Репнин Н.Г. Об открытии школы пчеловодства близ Батурина в с. Митченках / Н.Г. Репнин // Земледельческий журнал. – 1828. – №24. – С. 389-391.
8. Солодовник Н. С. Н.Н. Неплюев : Воздвиженское трудовое братство – локальная модель будущего бесконфликтного общества социальной справедливости / Н. С. Солодовник. – М. : Высшая школа, 1994. – 297 с.

ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТА ВИШУ В АСПЕКТІ САМОРОЗВИТКУ

Савченко Н. С.

УДК: 378.013+Т1-078+155.2

У статті обґрунтовується необхідність забезпечення студентів у особистісному і професійному саморозвитку - педагогічною допомогою і підтримкою з боку викладачів вишу.

Ключові слова: педагогічна підтримка, саморозвиток, студенти вишу.

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПОДДЕРЖКА СТУДЕНТА ВУЗА В АСПЕКТЕ САМОРАЗВИТИЯ

Н. С. Савченко

В статье обосновывается необходимость обеспечения студентов в личностном и профессиональном саморазвитии - педагогической помощью и поддержкой со стороны преподавателей вуза.

Ключевые слова: педагогическая поддержка, саморазвитие, студенты вуза.

PEDAGOGICAL SUPPORT OF THE STUDENT OF INSTITUTE OF HIGHER IN THE ASPECT OF PERSONAL SELF-REALIZATION

H. S. Savchenko

In the article the necessity of providing of students is grounded for personality and professional of personal self-realization - by a pedagogical help and support from the side of teachers of institute of higher.

Key words: pedagogical support, personal self-realization, students of higher educational establishments.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті визначає головну мету сучасної освіти у створенні умов для особистісного розвитку, творчої самореалізації кожного

громадянина, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності суспільства. Вирішального значення набуває увага до майбутніх фахівців, здатних до неперервного особистісного та професійного саморозвитку у майбутній професійній діяльності. Орієнтація на розвиток майбутнього вчителя як особистості, індивідуальності, активного суб'єкта навчально-виховного процесу може бути реалізована під час здійснення педагогами педагогічної підтримки студента під час навчання у вишу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. В останні роки помітним є зростання інтересу науковців до проблеми педагогічної підтримки особистості. Її розглядають у різних аспектах: особистісного і професійного зростання студента (В. Андрущенко, А. Бойко, С. Гончаренко, В. Гриньова, І. Зязюн, М. Євтух, Н. Ничкало, О. Пехота, О. Савченко, В. Сластьонін та ін); педагогічного супроводу і допомоги (І. Бех, Є. Бондаревська, С. Максименко, В. Рибалко, І. Якиманська та ін); подолання труднощів студентів у навчанні (М. Данилов, Н. Кузьміна, В. Лозова, В. Шпак та ін); розвитку особистості (Л. Виготський, Г. Костюк, В. Крутецький, О. Леонт'єв, С. Максименко, С. Рубінштейн та ін).

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є розкриття важливих аспектів професійної діяльності педагогів з педагогічної підтримки, необхідної для особистісного та професійного саморозвитку студентів вишу. Гуманізація освітнього простору припускає облік індивідуальних особливостей, потреб, проблем його суб'єктів. У зв'язку з цим особливо актуальним стає використання ідей гуманістичної педагогіки (Ш.Амонашвілі, Я.Корчак, В.Сухомлинський). Даний напрям сконцентрований на людині, культурі і соціумі як взаємозв'язаних елементах освіти, та направлений на підтримку процесів саморозвитку його суб'єктів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчання у вишу - це діяльність, під час якої студент отримує величезне розумове, емоційне, моральне навантаження. За даними різних досліджень (Р. Бибрих, І. Васильєв, В. Невзоров, Є. Сидоренко), власним спостереженнями та досвідом роботи, виявлено, що студенти під час навчання у вишу зтикаються з великою кількістю проблем, які містять сукупність чинників: недостатня фактична підготовленість за програмою середньої школи; слабка вираженість навичок навчальної роботи (словесно-логічні, раціональне, творче мислення), низький рівень концентрації і розподілу уваги, вольової регуляції; пасивність; низький рівень культури, етичної вихованості, соціальної зрілості, обмежений життєвий досвід; невміння організувати свій час; невміння керувати у стресових ситуаціях; недостатня вираженість настанови студентів на отримання професії разом із слабким проявом ціннісного відношення до знань; невпевненість багатьох студентів в успішності навчання тощо. Тому важливо щоб студент під час навчання міг розв'язувати будь-які проблеми з найменшими зусиллями.

Для студента розв'язання проблеми - це не тільки поступове зняття напруги, поліпшення його стану, це його позитивний результат, досягнутий завдяки його активності - це його позитивний досвід вибудовування відношення до себе, як суб'єкта, діяча, який може самостійно керувати ситуацією, протиставляючи обставинам своє бажання, волю і активність.

В умовах сьогодення значно зростає необхідність здійснення викладачами - педагогічної підтримки студента як педагогічної діяльності, яка розкриває особистісний потенціал студента та передбачає допомогу у подоланні ним соціальних, психологічних та особистісних труднощів [1, с. 86].

Основні концептуальні положення з педагогічної підтримки були розроблені О. С. Газманом, який відзначив що педагогічні колективи виконують лише соціалізуючу функцію і інколи забезпечують процес індивідуалізації. Це говорить про те, що в системі освіти не існує процесу, який спрямований на розвиток індивідуальності і суб'єктності особистості. Саме таким процесом і повинна стати педагогічна підтримка. Соціалізація і індивідуалізація — це рівноцінні і необхідні процеси для цілісного утворення людини, це природно-соціально-духовні феномени його буття. Втрата одного з них (а точніше, нівеляція одного за рахунок абсолютизації іншого) веде до збитковості освітнього процесу і як наслідок — до збитковості особового і соціального розвитку [5, с. 50].

Індивідуалізація — це розвиток і самореалізація людини як суб'єкта власної життєдіяльності. Індивідуалізація (від лат. «неподільне») — процес породження і рефлексії студентом власного досвіду, в якому він визнає себе як суб'єкта, який вільно визначає і реалізовує власну мету, самостійно бере на себе відповідальність за результати як наслідок своєї цілеспрямованої діяльності.

Індивідуалізація студента, його розвиток і суб'єктність є змістом педагогічної підтримки. Індивідуалізація студента включає: індивідуально-орієнтовану допомогу студенту у реалізації його базових потреб; створення умов для реалізації фізичних, інтелектуальних, емоційних здібностей студента; підтримка здатності студента до життєвого самовизначення та саморозвитку.

Під час навчання студентів у вишу відбувається активізації їх особистісного зростання, розширюється світогляд та внутрішній світ, набувають значення цінності, ідеали та переконання, формуються потреби, мотиви, інтереси студентів. У зв'язку з цим особливого значення набуває діяльність педагогів з педагогічної підтримки, яка ґрунтується на зверненні до внутрішніх сил і здібностей студентів їх самопроцесів, які проявляються у діяльності: самопізнання, самоспостереження, самоаналіз, самореалізація, саморозвиток, самовиховання, самоактуалізація і ін. [2].

Науковці Н. Михайлова та Н. Касіцина розглядають педагогічну підтримку, як діяльність:

- яка виховує суб'єктну позицію;
- педагога в умовах проблемної ситуації;
- яка спирається на активність і є опорою цієї активності;
- діяльності, яка принципово створює умови для саморозвитку та самореалізації особистості у природній, конкретній життєвій ситуації [4, с. 7].

Все частіше науковці наголошують, що сучасна освіта повинна носити гуманістичний характер, будуватись на принципі рівності можливостей, створювати сприятливі умови для розвитку особистості всіх тих, хто навчається. Зміст педагогічної підтримки студента визначається гуманістичним характером освіти, враховує сукупність людських цінностей і реалізовується у спільній професійній, пізнавальній, науковій, творчій, суспільній діяльності студентів, викладачів, адміністрації і інших співробітників.

Слід зауважити, що здійснення педагогами педагогічної підтримки студента у саморозвитку залежить від професійної підготовки тих, хто її здійснює, від сукупності сформованих особистісних якостей педагогів, має зосереджуватися на виробленні стійкої взаємодії викладача і студента, створенні атмосфери взаємодопомоги, співпраці, взаєморозуміння, довіри, толерантності, від особистісного внеску педагога у особистість студента. Взаємодія є найважливішим джерелом саморозвитку студента, засобом забезпечення його самореалізації і стимулом для подальшого індивідуально-особового і суб'єктного зростання, яке здійснюється безперервно впродовж всього його життя.

Завдання педагогів вишу полягає у том, щоб під час навчання та у позанавчальний час стимулювати активність студентів, їх творчі здібності і пізнавальні потреби, приділяти більше уваги їх переживанням, звертати увагу на почуття, настрої, емоції студентів, вступати з ними в діалоги, дискусії, співпрацювати у навчальному процесі, заохочувати до самостійності думок і дій, радіти їх успіхам і співпереживати невдачам, стимулювати до саморозвитку та самореалізації.

Педагогічної підтримки містить:

- допомогу студенту отримати впевненість у своїх силах;
- підкріплення позитивних якостей особистості;
- підтримка та сприяння потягу до самостійності, саморуку, самоствердження та саморозвитку.

Саморозвиток – це безперервний процес, у якому під впливом визначення мотивів ставляться і досягаються конкретні цілі за допомогою зміни власної діяльності чи зміни себе» [3, с. 45].

Відомо, що саморозвиток і самореалізація студента відбувається під час активної та свідомої участі самого студента у цій діяльності. Залежить це перш за все від самого студента, від його роботи над собою, цілеспрямованості і завзятості, від умілого використання прав і свобод.

Саморозвиток підвищує ефективність навчально-виховної діяльності студентів, їх прагнення до самореалізації, формує високі пізнавальні і творчі потреби. У зв'язку з цим у кожного студента вишу розширюється загальнокультурний рівень, продуктивно стає професійна і особистісна самореалізація. Адже «саморозвиток є фундаментальною здатністю людини ставати та бути справжнім суб'єктом свого життя; здатністю робити своє життя предметом практичного перетворення» [6, с. 157].

Студент здібний до саморозвитку, володіє наступними рисами:

- берет на себе відповідальність за свої дії, за свій подальший розвиток;
- вирішує свої проблеми самостійно, без збитку для інших;
- досягає значного успіху у діяльності, яка є об'єктом його самовираження;
- займається самоосвітою, розширює професійні знання з обраної спеціальності;
- має цілеспрямованість і ефективність вольових зусиль, необхідних для здійснення свого прагнення до повноцінної реалізації, має емоційну стійкість;
- отримує задоволення від свого життя;
- усвідомлено і глибоко вірить в своє індивідуальне призначення;
- відкритий змінам і новому життєвому досвіду.

Для цього необхідно, щоб навчально-виховна діяльність дозволяла студенту задовольняти як мінімум дві потреби — у співробітництві і в досягненні. Отже, саморозвиток студента має бути системно організованим, цілеспрямованим, методично забезпеченим педагогічним процесом, який залежить від педагогічної підтримки педагогів, яка спрямована на підвищення його результативності.

Висновки. Таким чином, педагогічна підтримка студента у саморозвитку буде ефективною, якщо: педагог розглядає її як пріоритетний напрям своєї діяльності; діяльність педагога здійснюється за різними напрямками (психологічне, соціальне, організаційне і ін); студент є суб'єктом власного розвитку (самонавчання, самовиховання, самовдосконалення); педагог враховує провідні потреби студента в саморозвитку, самоствердженні.

Література

1. Бедерханова В. П. Становление личностно-ориентированной позиции педагога: сб. научн. трудов / В. П. Бедерханова // Новые ценности образования: защита— помощь— поддержка / [под ред. Н. Б. Крыловой]. — М. : Инноватор, 1996. — С. 81-94.
2. Леонтьев Д. А. Теория личности А. Н. Леонтьева. // Психология в вузе. 2004 №2.
3. Лосева Н. М. Саморозвиток викладача вищої школи: Навчальний посібник / Н. М. Лосева. — Д. : ДонНУ, 2003. — 336 с.
4. Михайлова Н., Юфин С., Александрова Е. и др. Педагогическая поддержка ребёнка в образовании. Учебное пособие. — М. : Академия, 2006. — 283 с.
5. Михайлова Н. Н. Педагогика поддержки: учебно-методическое пособие / Н. Н. Михайлова, С. М. Юсфин. — М.: МИРОС, 2001. — 208 с.
6. Сухомлинский В.А. Избранные педагогические сочинения В 3-х т./ В. А. Сухомлинский — М. : Педагогика. - 987 с.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ SPSS НА ЗАНЯТТЯХ З ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

УДК 378.147.88: 519.237.3

Василенко О.А.

У статті описано досвід використання програми SPSS при проведенні лабораторних робіт з математичної статистики у вищих навчальних закладах технічного профілю. Доведено, що засоби інноваційних технологій сприяють збереженню змістового навантаження курсу, активізації самостійної, пізнавальної діяльності студентів.

Ключові слова: інноваційні технології, активізація самостійної діяльності, прикладні програми для персональних комп'ютерів.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРОГРАММЫ SPSS НА ЗАНЯТИЯХ ПО ВЫСШЕЙ МАТЕМАТИКЕ

В статье описано опыт использования программы SPSS при проведении лабораторных работ с математической статистики в высших учебных заведениях технического профиля. Доказа-